

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/466/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1210210572
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1210210572.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: Z. P., C. X. V.. Č.. X/XXX, S., Č. Q., zast. advokátom Mgr. Tonim Khurim, Pribišova ul. č. 31, Bratislava, proti žalovanej: Z.. L. Š., C. E. V.. Č.. X, C., zast. Advokátskou kanceláriou Roštár - Slovák, spol. s r. o., Révová ul. č. 7, Bratislava, o 29.874,52 eur s prísl., na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 13. 3. 2013, č. k. 51C/88/2010-190, pomerom hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutom výroku a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec sa mu v tomto rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 28.214,82 eur so 6,5 % úrokami z omeškania zo sumy 8.298,47 eur od 30. 11. 2008 do zaplatenia, s 11,25 % úrokami z omeškania zo sumy 9.958,17 eur od 30. 6. 2009 do zaplatenia, s 9,75 % úrokami z omeškania zo sumy 9.958,17 eur od 30. 11. 2009 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd prvého stupňa žalobu zamietol a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi k rukám jeho právneho zástupcu trovy konania 3.374,95 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že manželstvo žalovanej a P. Š. bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 2. 7. 2007 č. k. 18C/91/07, ktorý nadobudol právoplatnosť 23. 7. 2007. Dňa 9. 9. 2008 uzavrela žalovaná s P. Š. dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (BSM). V nej bolo dojednané, že všetky nehnuteľnosti, nadobudnuté za trvania manželstva, zapísané na LV pre kat. úz. S. C. Č.. XXXX, pripadnú do výlučného vlastníctva žalovanej, ktorá na seba prebrala záväzok splatiť Slovenskej sporiteľni, a. s. úver vo výške 2.780.965,- Sk. Ďalej bolo v dohode dojednané, že na vyrovnanie podielov zaplatí žalovaná P. Š. sumu 1.700.000,- Sk (56.429,66 eur) v piatich splátkach a to 30. 11. 2008, 20. 6. 2009 a 30. 11. 2009 po 300.000,- Sk a 30. 6. 2010 a 30. 11. 2010 po 400.000,- Sk. Z LV č. XXXX vyplýva, že žalovaná je výlučnou vlastníčkou tu zapísaných nehnuteľností, a to pozemkov parc. č. XXXX, XXXX, XXXX a domu súp. č. XXXX postaveného na parcele č. XXXX. Dňa 15. 1. 2010 uzavrel P. Š., ako postupca, so žalobcom, ako s postupníkom, zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorou P. Š. žalobcovi postúpil za odplatu vo výške 750.000,- Kč pohľadávku voči žalovanej na finančné vyrovnanie podielov, vyplývajúcu z dohody o vyporiadaní BSM vo výške 1.700.000,- Sk (56.429,66 eur). Postupca P. Š. oznámil žalovanej postúpenie pohľadávky listom z 18. 1. 2010. Dňa 22. 9. 2009 uzavrela žalovaná s P. Š. dohodu označenú ako „Príloha k dohode o BSM z 9. 9. 2008.“ Jej obsahom bola ich dohoda vysporiadať všetky záväzky, vyplývajúce z dohody o vyporiadaní BSM, „na nulu“ k 22. 9. 2009.“ Túto dohodu podpísal P. Š., žalovaná a svedok Z. Š.. Dňa 25. 10. 2007 uzavrela žalovaná s P. Š. zmluvu o pôžičke, na základe ktorej mu požičala 50.000,- Sk (1.659,69 eur) a P. Š. sa zaviazal „uznať ako polovicu splátky za kalendárny rok 2007 v rámci vyporiadania BSM medzi bývalými manželmi.“ Z tohto skutkového stavu súd prvého stupňa vyvodil záver, že žaloba je v prevažnej časti dôvodná. Zmluva o postúpení pohľadávky je podľa súdu prvého stupňa platným právnym úkonom. Neobstojí námietka žalovanej, že táto zmluva je neplatná

pre jej rozpor s dobrými mravmi, čo žalovaná odôvodňovala tým, že žalobca P. Š. neuhradil odplatu za postúpenie pohľadávky. Rozpor tohto právneho úkonu s dobrými mravmi nemôže byť založený na skutočnostiach, ktoré nastali až po uzavretí zmluvy o postúpení pohľadávky. Okrem toho, postupník P. Š. ako svedok vypovedal, že za postúpenie pohľadávky obdržal odplatu. Napokon súd prvého stupňa poukázal na to, že podmienkou platnosti postúpenia pohľadávky v zmysle § 524 a nasl. Obč. zák. nie je odplatosť tohto právneho úkonu.

Vo vzťahu k tvrdeniu žalovanej, že P. Š. v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky trpel duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným (§ 38 ods. 2 Obč. zák.), súd prvého stupňa poukázal na výpoveď ošetrojúcej lekárky P. Š.. Tá vypovedala, že u alkoholikov síce dochádza k degradácii, ale v čase prijatia tohto pacienta k degradácii jeho intelektových schopností v roku 2010 nedošlo, jeho intelektové schopnosti boli v tom čase bez hrubého deficitu. Ďalej táto svedkyňa uviedla, že nie je možné posúdiť, či v konkrétnom okamihu urobenia predmetného právneho úkonu P. Š. chápal jeho zmysel, pretože nie je možné zistiť, či bol v stave opitosti. Vzhľadom na výpoveď tejto svedkyne súd prvého stupňa nenariadil vo veci znalecké dokazovanie, pričom samotní účastníci konania na vykonaní tohto dôkazu netrvali. Súd prvého stupňa tiež poukázal na to, že podpis P. Š. na zmluve o postúpení pohľadávky je notársky overený. Nie je podľa súdu prvého stupňa reálny predpoklad, že by notár overil podpis v prípade, ak by osoba, o ktorej podpis ide, bola v stave značnej opitosti.

Pokiaľ ide o prílohu k dohode o BSM, ktorou si podľa žalovanej mali zmluvné strany potvrdiť, že ich záväzky z dohody o vyporiadaní BSM sú vyrovnané, a že teda P. Š. nebude požadovať od žalovanej vyplatenie sumy 1.700.000,- Sk, súd prvého stupňa uviedol, že prejav vôle P. Š. nesmeroval k vzdaniu sa práv vyplývajúcich z dohody o vyporiadaní BSM, ale mohol smerovať k vyvolaniu iba takých právnych následkov, ktoré sú zrejmé z predmetnej dohody v čase jej podpisu. V tejto súvislosti súd prvého stupňa uviedol: „Predmetom dohody v čase jej podpisu nebolo vzdanie sa práv z dohody o vyporiadaní BSM, ale, ak vôbec, vzdanie sa práv z dohody, ktorá bola podpísaná, a to aj napriek tomu, že samotný obsah podpísanej dohody nemožno hodnotiť ako dostatočne určitý. Navyiac, ani výkladom tejto dohody nemožno dospieť k záveru, že bývalý manžel odporkyne mal skutočne v úmysle vzdať sa práv z dohody o vyporiadaní BSM, keď táto skutočnosť z predmetnej dohody v čase podpisu nevyplývala (nemohol ju potvrdiť svojím podpisom) a nevyplývala ani z vykonaných dôkazov.“ Súd prvého stupňa tiež poukázal na to, že aj samotná žalovaná si uvedomovala neurčitost' a nezrozumiteľnosť tejto listiny, keď následne dopísala do jej ľavého horného rohu text: „Príloha k dohode o BSM z 9. 8. 2008,“ čím svojvoľne, bez vedomia a súhlasu druhej zmluvnej strany pozmenila obsah tejto listiny tak, ako by sa jednoznačne vzťahovala na dohodu o vyporiadaní BSM.

Žalovaná v konaní tvrdila, že za bývalého manžela musela uhradiť jeho záväzky. K tomu súd prvého stupňa uviedol, že faktúry predložené žalovanou boli vystavené na spoločnosť IAMMEDIA, spol. s r. o., ktorej spoločníkmi boli žalovaná s bývalým manželom, resp. na P. Š. ako živnostníka. Ide teda o záväzky, ktoré vznikli z podnikateľskej činnosti žalovanej a jej bývalého manžela a neboli predmetom vyporiadania BSM. Navyiac, žalovaná nepreukázala, že by niektorý z týchto záväzkov uhradila.

Zo sumy 1.700.000,- Sk žalovaná doposiaľ žalobcovi nezaplatila 900.000,- Sk (29.874,52 eur). Od tejto sumy súd prvého stupňa odpočítal sumu 50.000,- Sk (1.659,69 eur), ktorú žalovaná požičala P. Š.. Vzhľadom na to súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 28.214,82 eur (29.874,52 - 1.659,69 = 28.214,82 eur) a vo zvyšku žalobu zamietol. O povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 517 ods. 1, 2 Obč. zák. v spojení s § 3 Nar. vlády SR č. 87/1995 Z. z. a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie žalovaná a napadla ním výrok, ktorým bolo žalobe vyhovené. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietne. Uviedla, že príloha k dohode o vyporiadaní BSM je platným právnym úkonom a jeho účelom bolo zrušiť jej záväzok zaplatiť žalobcovi 1.700.000,- Sk, vzniknutý na základe dohody o vyporiadaní BSM z 9. 9. 2008. V tejto súvislosti poukázala na odôvodnenie zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu z 26. 1. 2012 č. k. 6Co/10/2012-114. Pokiaľ P. Š. tvrdil, že sa domnieval, že podpisuje žalovanej prevzatie vecí, ktoré slúžili na výkon podnikateľskej činnosti a ktoré si po rozvoze odviezol z domu žalovanej, žalovaná v odvolaní poukázala na to, že potvrdenie o prevzatí vecí P. Š. podpísal dňa 28. 7. 2008, teda cca rok pred uzavretím prílohy k dohode o vyporiadaní BSM. Správanie sa P. Š. je determinované jeho závislosťou na žalobcovi. Nedôveryhodnosť výpovede P. Š. potvrdzujú rozpory v jeho výpovediach

pokiaľ ide o samotné postúpenie predmetnej pohľadávky žalobcovi (miesto podpisu zmluvy, miesto a čas prijatia odplaty za postúpenie pohľadávky, svedkovia tohto úkonu, výška odplaty, počet a výška splátok, naloženie s prijatou odplatou). P. Š. dňa 15. 1. 2010 uzavrel zmluvu o postúpení pohľadávky a zároveň údajne prevzal od žalobcu v hotovosti odplatu 500.000,- Sk (podľa jeho výpovede z 27. 5. 2011), resp. 750.000,- Sk (podľa jeho výpovede z 9. 11. 2012), pričom o 4 dni neskôr dňa 19. 1. 2010 bol bez peňazí hospitalizovaný na psychiatrii. Ďalej žalovaná v odvolaní uviedla, že ak by súd dospel k záveru, že jej záväzok zaplatiť P. Š. 1.700.000,- Sk nezanikol na základe prílohy k dohode o vyporiadaní BSM, považuje postúpenie pohľadávky a jej následné vymáhanie žalobcom za taký výkon práv a povinností, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Tento záver žalovaná vyvodzuje z toho, že vymáhaná pohľadávka vznikla pri delení spoločného majetku manželov. Táto pohľadávka 1.700.000,- Sk by teda mala predstavovať časť majetku, ktorú zo spoločného majetku manželov mal nadobudnúť bývalý manžel žalovanej. Bolo by v rozpore s dobrými mravmi, ak by spoločnú časť majetku bývalých manželov - žalovanej a P. Š. nadobudol bezodplatne žalobca, ktorý sa pritom tvári tak, že za nadobudnutie tejto pohľadávky P. Š. zaplatil reálne sumu 750.000,- Sk, čo je mimochodom iba 1/2 nominálnej hodnoty predmetnej pohľadávky. Napokon žalovaná v odvolaní poukázala na to, že rodinný dom s pozemkom zakúpila spolu s P. Š. za trvania ich manželstva, z finančných prostriedkov získaných za predaj jej bytu, zo zrušeného stavebného sporenia a z dedičstva po jej starom otcovi. Z toho je zrejmé, že sa väčšou mierou podieľala na nadobudnutí spoločného majetku, na spoločný majetok vynaložila svoje vlastné prostriedky, zároveň splatila spoločné dlhy manželov.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok nie je vecne správny.

Odvolací súd v zrušujúcom uznesení z 26. 1. 2012 č. k. 6Co/10/2012-114 uviedol: „Pre rozhodnutie predmetnej veci je rozhodujúcou otázkou posúdenie platnosti Prílohy k dohode o vyporiadaní BSM z 22. 9. 2009 (č. I. 67). Odvolací súd poukazuje na to, že každý právny úkon treba vykladať nielen podľa jeho jazykového vyjadrenia, ale najmä podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom (§ 35 ods. 2 Obč. zák.). Pri posudzovaní právneho úkonu - Prílohy k dohode o vyporiadaní BSM z 22. 9. 2009 treba preto v prvom rade bez ohľadu na právnu kvalifikáciu tohto právneho úkonu vziať zreteľ na skutočnú vôľu jeho účastníkov, teda žalovanej a jej bývalého manžela P. Š.. Z formulácie „vysporiadanie záväzkov vyplývajúcich z dohody o vyporiadaní BSM na nulu k 22. 9. 2009“ možno podľa názoru odvolacieho súdu vyvodiť, že úmyslom a vôľou žalovanej a jej bývalého manžela bolo zrušiť záväzok žalovanej zaplatiť žalobcovi 1.700.000,- Sk z titulu vyrovnania podielov. Záver súdu prvého stupňa o neurčitosti a nezrozumiteľnosti tohto právneho úkonu je predčasný. Je samozrejmé, že na platnosť tohto právneho úkonu nemôže mať žiadny vplyv tá okolnosť, že P. Š. si možno neprečítal, čo podpisuje. Okrem toho, svedok Z. Š., ktorý bol prítomný pri podpise Prílohy k dohode o vyporiadaní BSM, na pojednávaní dňa 21. 9. 2011 vypovedal, že P. Š. jednoznačne vedel, čo podpisuje. Samotná tá skutočnosť, že žalovaná následne na listinu obsahujúcu predmetný právny úkon dopísala jeho označenie („Príloha k dohode o BSM z 9. 9. 2008“) nemôže spôsobiť jeho neplatnosť, pretože nedošlo k pozmeneniu samotného obsahu tejto listiny.

Odvolací súd na týchto záveroch trvá. Hodnotenie prílohy k dohode o vyporiadaní BSM zo strany súdu prvého stupňa je nejednoznačné, nejasné a sčasti aj zmätočné. Súd prvého stupňa k tomuto právnomu úkonu neprihliadol, zároveň však jasne nevysvetlil, aké dôvody ho k tomu viedli. Na jednej strane súd prvého stupňa naznačuje, že tento právny úkon je neurčitý (str. 10 tretí a štvrtý odsek odôvodnenia napadnutého rozsudku), na druhej strane z toho nevyvodil jeho neplatnosť v zmysle § 37 ods. 1 Obč. zák. Súd prvého stupňa síce zaujal stanovisko, že „prejav vôle bývalého manžela mohol smerovať len k vyvolaniu takých právnych následkov, ktoré sú zrejmé z predmetnej dohody v čase jej podpisu,“ ale nekonkretizoval, k akým konkrétnym právnym následkom teda prejav vôle P. Š. v skutočnosti smeroval. Odvolací súd je toho názoru, že príloha k dohode o vyporiadaní BSM je formulovaná celkom jednoznačne a možno z nej bez pochybností vyvodiť, že ňou zmluvné strany vyjadrili vôľu považovať svoje záväzky vyplývajúce z dohody o vyporiadaní BSM za zrušené. Keďže dohoda o vyporiadaní BSM konštituovala záväzok iba žalovanej, a to záväzok zaplatiť P. Š. 1.700.000,- Sk z titulu vyporiadania BSM, iba tento záväzok mohol na základe prílohy k dohode o vyporiadaní BSM zaniknúť. Vzhľadom na to nie je podložený záver súdu prvého stupňa, že „ani výkladom tejto dohody nemožno dospieť k záveru, že bývalý manžel odporkyne mal skutočne v úmysle vzdať sa práv z dohody o vyporiadaní BSM.“

Okrem toho súd prvého stupňa sa nevysporiadal s výpoveďou svedka Z. Š. - syna žalovanej a P. Š., ktorý na pojednávaní dňa 21. 9. 2011 ako svedok uviedol: „Viem, že otec si zobral a odviezol tovar v určitej hodnote z podnikania, pričom nešlo o nepatrnú sumu, pretože do podnikania sa vložili nemalé peniaze a zobral si aj nejaké svoje veci. Pričom sa dohodli, že ďalej nebude nič po mame chcieť, navyše ešte aj mne sľúbil, že mi dá 1 milión a to s odôvodnením, že on vie, že keď on v dome nebude, tak mama s mojím bratom ma odtiaľ pošlú preč, a preto chce dať mne tieto peniaze, aby som aj ja niečo mal. Je pravdou, že on sa vtedy ponáhal, pretože kamarát, s ktorým prišiel, ho súrtil. Jednoznačne však vedel, čo podpisuje. Určite vedel, čo podpisuje, ja som čítal zápisnicu z pojednávania, kde on tvrdil, že nevedel čo chce, ale toto nie je pravda. To, že predal pohľadávku, možno bol v tom čase v kritickej situácii, nechcem to hodnotiť, ale určite vedel, čo podpisuje.“ Výpoveď tohto svedka súd prvého stupňa odignoroval bez toho, aby vysvetlil, prečo k nej neprihliadol. Podložené pochybnosti o vieryhodnosti tohto svedka súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku neformuloval. Tvrdenie P. Š., že sa domnieval, že podpisuje žalovanej prevzatie vecí, ktoré slúžili na výkon podnikateľskej činnosti a ktoré si po rozvoze vzal, jednak nemá oporu v znení prílohy k dohode o vyporiadaní BSM a jednak žalovaná v odvolaní uviedla, že samostatné potvrdenie o prevzatí vecí P. Š. podpísal dňa 28. 7. 2008 (č. l. 188).

Z toho vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa nie je správny v napadnutom výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené. Preto odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku zrušil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V ňom bude treba zamerať pozornosť na prílohu k dohode o vyporiadaní BSM z takých hľadísk, ako je to uvedené vyššie. Najmä bude treba zistiť, čo viedlo P. Š. k tomu, že sa vzdal práva na vyplatenie žalovanej sumy z titulu vyrovnania podielov a akú protihodnotu mu za to žalovaná poskytla. Čo sa týka tvrdenia žalovanej, že dohoda o postúpení pohľadávky je neplatná, je jej rozpor s dobrými mravmi, odvolací súd je toho názoru, že v konaní zatiaľ nevyšli najavo žiadne také skutočnosti, ktoré by toto tvrdenie žalovanej potvrdzovali. Predmetná pohľadávka nie je vylúčená z postúpenia (§ 525 ods. 1, 2 Obč. zák.) a skutočnosť, že ide o pohľadávku založenú na vyporiadaní BSM sama o sebe nemôže odôvodniť záver, že predmetná zmluva o postúpení pohľadávky je v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd poukazuje na to, že sankciou neplatnosti z dôvodu rozporu s dobrými mravmi by mali byť postihnuté len tie zmluvy, ktoré hrubo urážajú verejnú mienku a mravy spoločnosti. O takýto prípad v prejednávanej veci nejde.

Vzhľadom na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutom výroku musel odvolací súd zrušiť i výrok, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania. V súvislosti s výrokom o trovách konania odvolací súd poznamenáva, že vzhľadom na čiastočné zamietnutie žaloby mal súd prvého stupňa o trovách konania rozhodnúť podľa § 142 ods. 2 O. s. p., alebo podľa § 142 ods. 3 O. s. p., nie však podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť.

V novom rozhodnutí o veci súd prvého stupňa rozhodne o trovách prvostupňového i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.